REDACŢIUNEA, Administraţiunea şi Tipografia Braşov, piaţa mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următoarele BIROURI de ANUNŢURI: In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lessner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
Preţul inserţiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

„GAZETA" iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate: Pe un an 40 franci, pe şase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr. N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Braşov: Administraţiunea, Piaţa mare, Târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe şase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 71. Braşov, Joi 29 Martie (11 Aprilie). 1907.

Prima aniversare a coaliţiei.

Alaltăieri în 8 l. c. s'a împlinit anul de când a venit la putere guvernul actual al coaliţiei. Organul partidului, care a trebuit să facă loc nouei majorităţi şi noului guvern, suferind o cădere la care nu s'a gândit niciodată în lungul timp cât a stăpânit aproape absolut această ţeară, „Az Ujsag", se foloseşte de ocaziune spre a trece în revistă, din al său punct de vedere, rezultatele pe cari, cum zice ironic, le „retace" guvernul între succesele sale de un an.

Intre aceste rezultate foaia tiszaistă înşiră votarea creditului estraordinar de răsboiu şi a recruţilor. Urcarea contingentului de recruţi, care e sigură numai modalitatea nu i-s'a aflat încă. Crearea unui partid de coaliţie în Croaţia şi deşteptarea ideii unui stat slav de sud între aceştia. Aducerea în dietă a 25 de deputaţi naţionalişti şi a unui număr mai mare în viitor. Scumpirea creditului sub guvernarea coaliţiei. Asigurarea de mai nainte a grevei secerătorilor ce va avea să isbucnească în 1907 şi urcarea corăspunzătoare a emigrărei în America. Pe terenul instrucţiunei publice împedecarea pe timp îndelungat a prefacerei tuturor şcoalelor de stat. (Tiszaiştii îi impută lui Apponyi că nu a făcut şi mai mult *tabula rasa* cu confesiunile.)

Inmulţirea în măsură foarte însemnată a gendarmilor; pe procurori iau pus cu totul sub porunca guvernului, iar libertatea pressei au restrâns'o şi fără lege deosebită.

Numita foaie mai înşiră aici „tăcerea despre limba de comandă maghiară" ce o impune „onoarea naţională" în urma pactului încheiat cu Viena; ăpoi spune, că teritoriul vamal independent nici măcar în principiu nu s'a putut face; banca independentă nu s'a asigurat. In chestiunea limbei oficiale maghiare în justiţia militară nu s'a făcut nici un pas. Chestiunea lucrătorilor şi multe altele încă, între cari şi întărirea autonomiei comitatense şi comunale nu s'au regulat. Chestiunea votului universal se află tot în stadiul adunărei de date. In fine garanţiile constituţionale au fost promîse dar nu s'au putut încă realiza.

Le vine la socoteală celor din partidul căzut dela putere de a stabili aceasta lungă listă de rezultate retăcnte ale guvernului coaliţiei. Incât pentru rezultatul, cu care se laudă Apponyi şi ai săi, că vreau să îmbunătăţească soartea învăţătorilor cu 6 milioane coroane din budgetul anual, foaia amintită afirmă, că e prea prîpit lucru a considera aceasta ca un resultat definitiv. Mai întâiu fiind-că acea îmbunătăţire încă nu s'a realizat, apoi fiindcă dacă se va şi realiza, vor dura încă ani de zile până se va efectui.

In momentul acesta se continuă conferenţele pentru încheierea pactului în Viena. Se răspândesc tot felul de faime, din cari se vede că guvernul coaliţiei are să lupte cu mari greutăţi ceeace mână apa pe moara adversarilor lui. La toate acestea se mai adauge faptul, ce pare a se adeveri, că Andrassy n'a reuşit la Viena de-a primi aprobarea prealabilă a proiectelor sale de lege relative la garanţiile constituţiunei. Ministrul nici nu se află acum în Budapesta ci în Florenţa. Unii zic că a fost bolnav de influenţă şi asta l'a reţinut acolo, alţii susţin că-i nemulţămit şi se poartă cu gândul a se retrage.

Orí cum ar fi, la prima sa aniversare guvernul Wekerle numai de succese nu poate vorbi. In punctul acesta foaia liberală are dreptate. Rezultatele activităţei de un an a acestui guvern pot fi judecate în tot chipul, dar rămâne lucru neîndoios, că pe baza nesinceră şi intolerantă, pe care s'a aşezat politica sa mai ales faţă cu naţionalităţile, numai la dezastre se poate aştepta.

Congregaţiunea comitatului Barany a trecut la ordinea zilei peste curendele comitatelor, cari propun să se felicite şi să se exprime guvernului încredere, pe motiv că deocamdată nu vede nici o causă să se alăture la astfel de manifestaţiuni.

Adunări de protestare.

Adunare la Cojocna,

Dela Cojocna ni se trimite spre publicare următorul anunţ:

Poporul românesc din *Cojocna* îşi va ţinea adunarea de protestare contra proiectului de lege cu privire la salarizarea docenţilor confesionali în ziua de 1 (14) Aprilie a. c. sub presidiul preoţilor săi competenţi.

Ar fi de dorit ca fie-care parohie să ţină adunare de protestare cu poporul său.

Cojocna, în 8 Aprilie 1907 st. n.

Ioan Haţiegan protopop, Teodor Ciortea paroch român, Vasilie Nemes, Dumitru Radu, Teodor Hurducaciu.

*

Adunare poporală în Şomcuta.

Onoraţi Concetăţeni! Adunarea poporală convocată de noi pe ziua de 8 Aprilie a. c. prin protopretorele cercului sub Nr. 18—1907 a fost oprită, cu acea observare că în zi de Luni nu va îngădui a se ţinea adunări poporale.

Pentru ţinerea acelei adunări am hotărât ca termin nou ziua de *Duminecă în 14 Aprilie 1907* la 11 oare înainte de ameazi, la casa d-lui *Dr. Iosif Pop aici în Şomcuta.*

Programul: 1. Deschiderea şi constituirea adunărei. 2. Desbaterea asupra proiectelor de lege ale guvernului cu privire la şcoalele confesionale elementare. 3. Proiect de rezoluţiune. 4. Inchiderea adunării.

La aceasta adunare poporală Vă învităm cu dragoste a lua parte în număr cât mai mare.

Şomcuta-mare, la 6 Aprilie 1907.

Ioan Serbu preot gr. cat., Nicolau Nyilvan dir. la »Chierana«, Dr. Victor Nyilván adv., Ioan Tibil jur., Ilie Carol Barbul jur., George Radocea cont., Georgiu Bancos cand. adv., Demetriu Coltau sub cont., Teodor Blaga înv. penz., Ioan Butean a Tobi, Ioan Mic a Vasilichi, Teodor Mic a Niculae, Ioan Bozo, Vasiliu Pop a Ioan l. George, Elie Pop înv. penz., Gavril Mic cassar. Gavrila Cârlig preot gr. or., Ioan Andreica preot gr. cat. etc.

*

Cluj, 9 Aprilie. (Telegr. »Gaz. Trans.«) ***Sinodul protopopesc al tractului Morlaca***, ţinut Luni în Fildul-de-jos, a protestat energic în contra proiectului şcolar al lui Apponyi.

*

Adunările poporale de protestare convocate în părţile ţării locuite de Români continuă. Alaltăeri s'a ţinut o măreaţă adunare în comuna *Ghiriş* (Bihor) sub presidiul d-lui Nicolae Zigre. Au vorbit d-nii N. Zigre, I. Rusu-Şirianu şi Dr. D. Lascu, care dă cetire rezoluţiunei de protestare, care este egală cu cea votată de adunarea din S.-Nicolaul-Mare şi publicată de noi. Rezoluţiunea se primeşte cu unanimitate. De încheiere a mai vorbit d-l V. Babi despre solidaritatea între popor şi cărturari, iar d-l N. Zigre a mulţumit poporului pentru buna rânduială şi interesul dovedit. — Pe 14 l. c. n. e convocată o adunare de protestare în *Beiuş*.

»Erdelyi Hirlap« şi adunările de protestare române. Organul şoviniştilor extremi din Cluj »Erdelyi Hirlap« aduce raporturi despre adunările române de protestare din Ardeal. In numărul său ultim publică un raport despre adunarea din Fildul de jos, pe care îl întroduce cu nişte observări maliţioase. Zice că intelectualii români aţâţă pe Valahii adunaţi spuindu-le că Maghiarii vor să-i despoaie de limbă şi de lege si îndemnându-i să n'o lase iar dacă va fi de lipsă să meargă la împăratul... Spune apoi că între participanţii la aceste adunări vede şi pe Dr. Amos Frâncu, apărătorul lui Raţiu în procesul Memorandului care de câţiva ani încoace e director de bancă în Cluj »si probabil că el dirige şi mişcarea valahă de aici«. Apoi aminteşte şi de protopopul Dăianu din Cluj, care a fondat şi editează »Răvaşul«.

»Erd. Hirl.« încheie cu următoarea observare răutăcioasă: »Aranjatorii adunărilor valahe se plâng înaintea Europei că Valahii sunt asupriţi de Maghiari, pe când în România ca şi în Ungaria asupritorii poporului român de rând sunt conducătorii români, cari se îngraşe pe spinarea poporului şi-l izolează şi aţâţă în România contra Jidovilor şi în Ungaria contra Maghiarilor...«

Un limbagiu desmăţat şi pătimaş acesta, care se foloseşte prea des în coloanele foaiei maghiare clujene, decât ca să mai poată surprinde — ba — suntem mult înclinaţi a crede, că nu mai prinde nici la proprii săi cetitori.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Architectul din Norwood.

Din viaţa unui detectiv de *Conan Doyle.*

(Urmare.)

»Aşai d-le Holmes; există oameni prea încrezuţi şi prea preocupaţi de esacta lor concepţiune«, răspunse Lestrade. »Acela părea un sfântoc nevinovat încât nu l'ai fi crezut capabil de o astfel de crimă.

»Şi cu câtă îngrijire n'a procedat, apăsându-şi policarul drept pe părete când şi-a luat pălăria din cuiu. Şi ce natural ţi-se pare asta când te gândeşti puţin asupra lucrului!« Holmes părea liniştit până ce vorbea astfel, însă un cunoscător bun cum eram eu nu putea să nu observe la el o iritaţiune interioară. »Dar cine a făcut adecă această descoperire aşa de mare?«

»Menagera a atras atenţiunea poliţistului, care avea paza de noapte«.

»Unde s'a aflat el peste noapte?«

»Păzea în odaia de durmit, unde s'a întâmplat crima şi îngrijea să rămână toate lucrurile nemişcate la locul lor«.

»Dar pentru ce nu s'a observat pata asta încă de eri?«

Pentru-că n'am avut nici o cauză deosebită să cercetăm coridorul acesta mai cu deamăruntul. Afară de asta nu este pata la un loc, unde s'ar vedea mai în grabă.

Nu, nu într'adevăr şi nici nu poate fi o îndoială că pata a fost deja de eri acolo?«

Lestrade se uită la Holmes mirat ca şi când acesta n'ar fi fost în toată mintea şi trebue să mărturisesc că şi eu eram mirat de voia bună şi observările lui.

»Imi face impresia ca şi cum d-ta ai fi de părere, că Farlane a eşit noaptea din închisoare pentru a se inculpa el pe sine« răspunse Lestrade la întrebarea curioasă a lui Holmes. »Las la judecată ori cărui cunoscător, dacă această urmă de policar e a lui Farlane ori nu«.

»Fără îndoială este a lui.

»Atunci sunt mulţămit«, zise Lestrade.

»Nu sunt un teoretic, d-le Holmes, sunt un om practic, când am dovezile îmi trag din ele concluziunile mele. Dacă vei mai avea să-mi împărtăşeşti ceva, mă vei găsi în odaia de primire, voiu să-mi scriu acolo raportul«.

Holmes şi-a recâştigat firea lui calmă, dar totuşi era încă bine dispus.

»In adevăr lucrul a luat o întorsătură cam proastă, nu e aşa Watson?« zise el când am rămas singuri »şi totuşi mai sunt unele raze de speranţă pentru clientul nostru«.

»Asta mă bucură mult«, îi răspunsei. »M'am temut că s'a isprăvit cu el«.

»Asta n'aşi vrea să zic, căci constatările lui Lestrade au o greşală care e de mare importanţă pentru prietenul nostru«.

»Intr'adevăr, Holmes?! Şi asta ar fi?«

»Asta este împrejurarea că pata nu era eri acolo când am cercetat acest coridor — vino acum cu mine Watson să facem o mică preumblare afară prin soare«.

»L'am însoţit, capul îmi era cam confuz, în inimă însă aveam speranţă. Umblarăm prin grădină, Holmes examină din toate părtile casa şi arătă un viu interes pentru construcţia ei. Pe urmă întră înăuntru şi cercetă zidirea din fundament până sub coperiş. Cele mai multe camere erau nemobilate, Holmes însă şi pe acestea le examină. In fine în coridorul de pe scările de sus, unde răspundeau trei odăi nefolosite, el arătă o bucurie fără margini.

»Acest cas e într'adevăr unic în felul său, Watson«, zise el. »Cred că este acum timpul să destăinuim şi bunului Lestrade secretul nostru. El a râs puţin pe conta noastră, dacă însă se va adeveri părerea mea, atunci putem să ne revanşăm. Acum văd că am dat de desnodământul faptei«.

Inspectorul şedea încă în odaia de primire şi scria.

»Iţi faci raportul?« îl întrerupse Holmes.

»Da, îl fac«.

»După părerea mea e încă [illegible]a de timpuriu. Imi pare rău, dar dovezil[illegible] mitale au o greşală«.

Lestrade cunoştea pe prietinu[illegible] destul de bine, pentru ca să nu dea [illegible]nţiune vorbelor lui.

»Ce vreai să zici prin astea?«

»Vreau să zic, că n'ai consultat încă un martor foarte de căpetenie«.

»Poţi să mi-l aduci?«

»Aşa cred că da«.

»Atunci fă-o!«

»Vreau să încerc. Câţi poliţişti ai aici?«

»Trei îţi stau la disposiţie«.

»Bine«, zise Holmes. »Imi dai voiă să întreb dacă au plumâni bune?«

Din dieta ungară.

Din ședința de Sâmbătă a dietei.

Discursul dep. Dr. T. Mihali.

Teodor Mihali: Vorbitorii noștri de până acum au dovedit neîndoios că proiectul de lege actual se contrazice de fapt cu legile positive existente. De aceea ne mirăm că un guvern de transiție vrea să aducă o lege, ca cea proiectată, care n'a fost cuprinsă în programul lui; contestez prin urmare dreptul acestui guvern de a veni cu un astfel de proiect. Guvernul a primit misiunea dela Majestatea Sa de a pregăti legea pentru întroducerea votului universal. Celelalte legĭ importante e competentă ale aduce numai viitoarea dietă.

(Președintele întrerupe, cerând, ca să nu se depărteze dela obiectul ce stă la ordinea zilei.)

Proiectul dela ordinea zilei este în contradicție cu legĭ fundamentale esențiale. Până când guvernul nu se va îngriji de alte garanții nouă, trebue să observe garanțiile existente și sancționate de Maj. Sa.

Nu sunt împotriva îmbunătățirei lefurilor învățătorilor, ba dimpotrivă doresc să se stabilească salarisarea învățătorilor de stat și confesionalĭ după aceiașĭ normă. Dar guvernul să nu știrbească autonomia bisericelor în chestiunile școlare. Acest proiect n'are alt scop — deși tăinuit — decât statificarea școalelor. Guvernul ar fi făcut mult mai bine dacă ar fi statificat direct și pe față școalele, fiind-că în casul acesta n'am fi ajuns la anomalia că deoparte trebue să aducem jertfe materiale pentru susținerea lor, pe altă parte însă ni-se cere jertfirea drepturilor în schimbul unui neînsemnat ajutor.

Oratorul arată apoi că realizarea unității de limbă a țării printr'un astfel de proiect, este o utopie. Nu suntem în contra învățării limbei maghiare, dar prin calea și tactica, ce o urmărește guvernul, nu se poate ajunge la această țintă. Oratorul ilustrează aserțiunile sale prin exemple luate din viața de toate zilele. Invățătorul român, sârb, slovac etc. nu poate odată cu capul să învețe pe școlari să-și exprime lămurit gândirile în limba maghiară, precum pretinde proiectul. Prin urmare însuși învățătorii sunt contra proiectului, cu toată urcarea lefurilor lor, fiindcă sunt puși în imposibilitate de a-și împlini datorințele impuse.

D-l Mihali vorbește apoi pe larg despre lupta ce o duce clubul naționalist în dietă și constată cu regret, că expunerile deputaților naționaliști, cari sunt bazate pe legi existente și pe părerile bărbaților maghiari de stat din trecut, sunt ignorate și luate în bătaie de joc de către deputații maghiari. Oratorul vorbește apoi despre o scriere nouă a profesorului maghiar Sarmaságh Géza, carte premiată de facultatea teologică a universității din Budapesta, în care se vorbește despre unitatea în limbă, în gândire, în sentimente și în voință. Autorul acestei scrieri, după-ce arată că unitatea de limbă, politică și morală nu se pot realiza, dovedește cu istoria în mână că state alcătuite de naționalități de diferite limbi și religii, au devenit mari și puternice fără ca o naționalitate să fi tins la contopirea celeilalte; ba poate chiar aceasta era tăria lor. »Statul prin urmare — continuă acelaș autor — pe nici un teren nu poate realiza unitatea gândirei, a sentimentului, a voinței; *unitatea aceasta peste tot nu se poate realiza.*« D-l Mihali mai citează încă câteva pasage din opul lui Sarmaságh.

In legătură cu afirmațiunile acestui scriitor maghiar oratorul arată absurditatea dispozițiunilor proiectului dela ordinea zilei, și constată că din toate cele spuse resultă că deputații naționaliști nu numai că stau pe baze legale, dar că ei apără drepturile naționale și libertatea învățământului nu numai pentru naționalitățile din Ungaria, ci pentru țara întreagă.

Nu primește proiectul și presentă în numele deputaților naționaliști următoarea moțiune: »Proiectul de lege relativ la raporturile de drept și salarizarea învățătorilor dela școalele poporale comunale și confesionale se ia dela ordinea zilei și guvernul e îndrumat a prezenta un nou proiect, prin care salarul învățătorilor dela școlile cari nu sunt de stat se fixează în aceeași sumă ca și salarul învățătorilor de stat, garantându-se, în acelaș timp, pe seama confesiunilor un ajutor de stat liber de orice condiții cari știrbesc autonomia lor.«

Interpelări.

In aceeași ședință a adresat dep. Dr. A. *Vaida* ministeriului de interne următoarea interpelare în chestia interzicerei ilegale a adunărilor convocate de partidul poporal german din Banat la *Bulkesz* și *Billed*, după-ce a făcut pe larg istoricul convocărei acestor adunări:

»Este dispus d-l ministru de interne a lua măsuri, ca în viitor respectivii primpretori să nu abuseze de puterea lor și să nu împedece partidul poporal german din Ungaria în exerciarea liberă a convingerii sale politice? Iar dacă vrea să facă aceasta, va lua d-l ministru măsurile cuvenite ca decisiunile amintite ale pretorilor să fie nimicite și ca adunările convocate în acele comune să se poată ținea? Este dispus d-l ministru a lua măsuri, ca organele sale subalterne să se lapede de acel obiceiu, la modă doar numai în Rusia, de a sprijini după cum le vine la socoteală unele partide, pe cari dânșii le recunosc de patriotice, iar pe alte partide ori le declară de neexistente, ori le prigonesc pe cuvânt că ar fi nepatriotice? Este dispus d-l ministru de interne, ca deodată cu prezintarea unui proiect de lege despre garanțele constituției să prezinte și un proiect de lege, care să conțină dispoziții potrivite pentru a asigura liberul exercițiu al convingerilor politice și organizarea liberă și independentă de puterea statului — a partidelor politice?«

In chestia *alegerii dela Lugoj* a adresat dep. Dr. A. Vlad următoarea interpelare:

1. Au cunoștință d-nii miniștrii, că jandarmeria trimisă în cercul Lugojului i-a împedecat pe membrii de încredere ai partidului Popovici de a merge în comune ca să-i strângă pe alegătorii din partidul lor și să-i conducă la localitatea de alegere? 2. Au cunoștință d-nii miniștri, că în preseara alegerii, adecă în 26 Martie seara la oarele $6^1/_2$ sergentul de jandarmi Vincze Istváu, însoțit de alți patru jandarmi au pătruns în cancelaria partidului lui George Popovici, sfidând orice drept și i-a provocat pe bărbații de încredere, cari se aflau acolo, ca să se împrăștie și când cei de față nu au voit să se supună ordinului ilegal, doi jandarmi și-au umplut armele și numai intervenția președintelui alegerii a curmat amestecul ilegal al jandarmilor? 3. Dacă d-nii miniștrii nu ar avea cunoștință despre aceste abusuri, sunt d-niile lor dispuși a porni imediat cercetarea, a-i pedepsi cu vigoare pe cei vinovați și a da un ordin sever jandarmeriei, ca în viitor să se abțină dela abusuri, ca acestea?

Din ședința de Luni.

Eată o parte din discursul deputatului Dr. Al. Vaida:

Cred onor. cameră că v'am dovedit cât de mult vatămă proiectul de lege actual autonomia legală a confesiunilor și bisericelor noastre. Acuma s'a încins mare luptă în jurul lui, dar dacă acest proiect ar deveni lege se va începe pe toată linia războiul de guerilla, și atunci în fie-care școală, în a căreia treburi se va amesteca ministrul de culte și instrucțiune publică, se va încinge lupta până la extrem. (Mișcare.) Da, va fi răsboiu și eu cred că este o tactică foarte rea, că tocmai acum s'a prezentat acest proiect de lege, când în timpul de tranziție guvernul și din punct de vedere maghiar ar fi fost dator să creeze bune raporturi între noi.

Szász Jozsef: Vreți să omorâți din nou? (Preș. sună). (*Voci la naționaliști*: Cine a omorât?) In 1848, n'ați omorât? N'ați jefuit? (Sgomot).

Președintele: Liniște, d-lor! Rog pe d-l Szász, să nu conturbe pe orator.

Keszits Antal: Tot la de-aceste le stă gândul. (Sgomot).

Posgay Miklos: Dacă nu vă simțiți bine aici, mergeți acasă!

Al. Vaida: Lucrurile aceste s'au petrecut așa cum e obiceiul în astfel de împrejurări. Am omorât și unii și alții...

Veresmarti: Ah! obiceiu...

Szász Jozsef: Obicei la Români...

Al. Vaida: Noi nu v'am rămas datori, asta e totul...

Preș.: Liniște! (Sună).

Al. Vaida: Cele ce s'au petrecut la 1848, se pot întâmpla iarăși. Nu numai în ținuturile locuite de Români, ci și în cele locuite de maghiari, e mare nemulțumirea și tocmai de aceea, privind lucrul nu numai din punct de vedere românesc, dar și din punct de vedere catolic, și protestant acest proiect e menit a știrbi vaza și influența preoțimei, (Strigări în stânga: Asta nu-i nimic!) Cum să nu fie! S'a putut vedea acum în România ce poate provoca urmarea unei asemeni stări de lucru, fiind-că tocmai la România s'a provocat d-l deputat. In România s'au petrecut aceleași lucruri ca în Franța la timpul său, și in alte state, precum și în Ungaria, în repețite rânduri.

Szász Jozsef: Asta e vestita cultură valahă!... (Sgomot),

Al. Vaida: Vestita cultură maghiară încă a provocat mișcări de aceste — chiar și cea franceză și engleză (Sgomot).

Vertán Endre (raportorul): Maghiarul și-a apărat libertatea; n'a omorât, n'a jefuit, aceasta e deosebirea. (Sgomot.)

Al. Vaida: Așa? Dar revoluția agrară a lui Dozsa? Ați uitat, pe temeiul cărei culturi ați ars pe rug pe Dozsa? (Sgomot).

Eu nu vreau să atac pe nimenea. E rău destul, că D-Voastră, locuind în casă de sticlă, aruncați cu pietri după vecini. (Sgomot). E întrebare, că dacă n'ar fi fost emigrările dela noi atât de mari, n'ar fi și la noi atâta material explosiv, ca în România, care ar fi explodat, deși la noi e regimul polițienesc în permanență. Vă pot însă asigura, că în România trăiesc bărbați de stat și trăiește o generație — care e în stare să creieze România mare a viitorului. (Sgomot mare.)

Szász József: De ce nu mergi acolo?

Al. Vaida: ...prin faptul, că prin democrație adevărată va rivaliza cu cele mai liberale state, (Sgomot) în timp ce patria noastră va rămânea îndărăt ca în evul mediu. (Sgomot.)

Am voit să constat, că în adevăr pot veni vremuri, când ministrul de culte și instrucțiune publică va apela la vaza preoților noștri, și a preoților catolici, reformați ș. a. ca să calmeze poporul agitat! Atunci frazele patriotice nu vor mai număra, dacă va fi nimicită vaza preoților și a bisericelor înaintea poporului (Sgomot). De aceea s'aveți înaintea ochilor totdeauna, că prin aceea că stricați vaza preoților și a bisericei, păgubiți totodată interesele statului în viitor.

Lupta ce a aprins'o proiectul de lege actual nu e numai națională, ci și confesională și să nu uitați, că deși recunosc marea cultură și capacitate a ministrului de culte și instrucțiune publică, la timpul său Bismarck, care totuși a fost un bărbat mai mare, a zis »Wir gehen nicht nach Canossa«, și totuși a venit timpul când a trebuit să meargă la Canossa. Eu sunt convins că va veni timpul, când față cu proiectul de lege prezent Apponyi Albert va merge la Canossa și vom avea pe lângă un »conte negru« și »un conte de Canossa« (Voci: e foarte personal!) Nu-i personal, ci adevărat.

Dacă s'ar putea maghiariza cu acest proiect de lege, trebue să o faceți. De ce să nu maghiariseze Ungurul, dacă are putere și așa cer interesele lui? Asta ce-i drept nu e un drept legal al lui, ci un drept al puterei. Așa cred că acum vorbesc destul de lămurit.

Simko: Dar nu mai cuminte.

Vaida Al.: Dar acestui proiect de lege îi lipsește aptitudinea de a putea maghiariza. Fiind-că acest proiect de lege în loc de a deștepta patriotism, va deștepta nemulțumirea, discordia de-o parte între naționalitățile și confesiunile diferite, de altă parte între aceste și între stat.

(Oratorul pentru a dovedi și mai mult afirmațiunile sale citează apoi din cartea lui Mocsary »despre chestiunea naționalităților.«)

Ședința din 9 Aprilie.

După vorbirea ce a ținut'o deputatul Ștefan Pop contra proiectului, președintele Justh a făcut o declarație zicând că deputatul Vaida în ședința de Luni a cetit mai multe citate, dar așa de încet încât nu l'a putut nimeni înțelege. Președintele i-a atras atențiunea să vorbească mai tare In acest ton încet a cetit și un vers, prin care a ofenzat tare demnitatea parlamentului și sentimentul și ambiția națională maghiară (sgomot infernal, strigări: afară cu el ticălosul, trădătorul). După ce a cetit versul infamant a întrebat pe stenograf dacă l'au auzit bine, și aceștia negând, Vaida a făcut să între versul acesta în ziarul stenografic. E de lipsă dar ca ziarul să fie cores, iar în ce privește purtarea lui Vaida întreabă camera dacă nu dorește să se esprime în protocol blamă deputatului Vaida. (Aprobări). Propunerea se primește. Președintele provoacă pe Vaida să se desvinovățească. I-se spune că e absent, atunci îl provoacă ca în ziua următoare la 10 oare să se prezente în cameră și să se desvinovățească. Ugron a vorbit apoi, după cum am raportat, condamnând purtarea lui Vaida. Deputatul St. Pop a rugat camera să nu judece până nu va asculta pe Vaida. Deputatul Maniu a luat în apărare pe Vaida. Poesia cu pricina e intitulată »A Magyarok«, ea se termină cu următoarele versurĭ:

Hiába minden, minden... el fogsz veszni
Jogtipró ázsiai söpredék!
Hiába alkuldozol Isteneddel,
Hogy: „őseid jövöd megbünhödék.“

Ok saját vétkükert bünhödtek akkor,
Te vétkezel e század hajnalán,
És feltámasztod botorul a boszut,
Mert: „czine mintye“ a román!

Ştiri din România.

Bucureşti, 9 Aprilie n.

Un ordin de zi. Din Bucureşti se anunţă: D-l general Crăiniceanu a dat următorul ordin de zi trupelor: »Liniştea restabilindu-se acum, ofiţerii şi trupa trebue să se poarte cu mult tact şi cu toată blândeţea faţă de ţărani, iar prin activitate să se facă adunarea productelor furate. Ameninţările şi arestările să fie bine justificate şi de comun acord cu administraţia locală.«

Liniştea în judeţe. Telegramele primite la ministeriul de interne, arată că liniştea continuă a domni în toate comunele ru-

---

»Nu mă îndoesc despre asta; dar deocamdată nu pricep ce are construcția plumânilor în cazul de față«.

»Asta o vei afla în curând și încă multe alteie«, răspunse Holmes.

»Chiamăți te rog oamenii, căcĭ așĭ dori să-mĭ încep esperimentul«.

După 5 minute erau toțĭ trei polițiștii de față.

»In zidirea de alăturĭ vețĭ găsi mai multe grămezĭ de paie. Aduceți vă rog două legăturĭ din ele aicĭ« zise Holmes. »Cred că ne vor face escelente servicii pe ... a ne aduce pe martor la fața locului. — Așa, vă mulțămesc. Ai chibrite Watson? Așa, acum d-le Lestrade te rog vino după mine cu oamenii d-tale sus în ...«.

După cum am amintit deja răspundeau în acest coridor trei camere goale. Holmes ordona să fim foarte liniștițĭ și ne mâna pe toțĭ la capătul coridorului. Polițiștii rânjiră, ear Lestrade îșĭ ațintí ochii asupra prietinului meu. In figura lui se schimbau espresiunile de admirație, așteptare și batjocură, ear Holmes sta înaintea noastră ca un scamator, care voește să-șĭ desvoalte arta sa.

»Ești așa de bun să-i spui unui om al d-tale să-mi aducă două vase pline cu apă? Puneți paiele aici în mijloc pe jos, așa ca să nu se atingă păretele«.

Lestrade începu să se supere.

»Nu știu, dacă voești să glumești d le Holmes«, zise el. »Căci dacă ști ceva, atunci ai putea s'o spui și fără ceremoniile astea«.

»Te asigur dragul meu Lestrade, că pentru tot ce tac am cauzele mele basate. Dacă îți aduci aminte înainte cu câteva oare și d-ta ai glumit cu mine astfel, că ceremonia asta mică nu trebue să mi-o iai în nume de rău. Vreai să deschizi fereastra Watson și să aprinzi paiele?«

Am făcut ce mi-a zis și în urma curentului să desvoaltă iute un nor de fum, paiele uscate pârăiau și flacările se ridicară.

»Acum trebue să vedem dacă martorul d-tale va ieși afară d-le Lestrade. Te rog să strigi deodată cu mine »Foc!« Așadară: una, două, trei.

»Foc!« strigarăm cu toții.

»Mulțămesc. Incă odată«.

»Foc!«

»Așa încă odată cât poți de tare«.

Abia se perdu răsunetul, când eată că se întâmplă ceva neașteptat. Din paretele ce părea așa de solid zidit la capătul coridorului se deschise o ușe și afară sări un om mic subțirel cu părul sur și cu gene albe întocmai ca un epure de casă din gaura lui.

»Escelent!« strigă Holmes.

»Watson, o vadră de apă pe paie! așa bine! D le Lestrade dă-mi voie să-ți prezint pe martorul ce ți-a lipsit, pe d-l Ionas Oldacre«.

Micul om părea orbit de lumina plină a zilei și mijea odată la noi, odată la paiele fumegânde. Avea o fizonomie neplăcută — vicleană și răutăcioasă — și ochii cenușii și falși.

Detectivul se uita încremenit la omul acesta misterios. Abia numai după câtva timp găsi cuvinte.

»Ce să însemneze asta?« zise el. »Unde ai fost ascuns tot timpul?

Oldacre intimidat de fața roșie de mânie a inspectorului răspunse cu un râs silit:

»N'am făcut nimic rău.«

Trista figură începu a miorlăi.

»Intr'adevăr d-le a fost numai o glumă«.

»Dar o glumă cam curioasă! N'ai să râzi de gluma d-tale, pentru asta îți stau eu bun. Luați-l cu voi, — duceți-l jos și-l dețineți în locuință până voi veni și eu.

(Finea va urma.)

rale din țară. Trupele au rămas însă pe loc, și se crede că vor fi menținute la sate până în ajunul sărbătorilor Paștelui. Ele lucrează acum pentru arestarea instigatorilor și pentru a readuce proprietarilor productele furate. Se crede că au fost arestați până acum aproape o mie de țărani instigatori; numeroși din ei sunt bulgari, sârbi și greci.

Lucrători străini. Ministeriul de interne a revenit asupra dispoziției sale de a nu permite în țară întroducerea muncitorilor agricoli străini, cari să lucreze pământurile care se cultivă în bani. Ministeriul a și aprobat vre-o 15 cereri pentru întroducerea a 1000 lucrători străini.

Interpretarea manifestului guvernului. Ministrul de interne a adresat telegrama de mai jos, prefecților de județ, pentru a lămuri un punct din manifestul guvernului: »Mi-se comunică că interpretându-se greșit manifestul guvernului, țăranii de pe proprietățile Statului și ale instituțiunilor de binefacere, cred să intre imediat în arândarea acestor proprietăți. Vă rog a deslușì repede în acele localități, că, până la expirarea contractelor în ființă, această măsură nu se poate pune în vigoare. Peste tot unde, prin bună înțelegere, se vor putea scurta termenile mai lungi, se va face, dar numai în localitățile unde liniștea și purtarea înțeleaptă a locuitorilor ne va fi îngăduit această operă, care cere timp și care nu se va face decât din inițiativa Statului și a instituțiilor, iar nu a locuitorilor.«

Temperatura în România. Telegramele primite la ministeriul de domenii în ultimele 3 zile anunță, că temperatura s'a mai îndulcit în România. Zăpada s'a topit aproape pretutindeni. Țăranii, mai ales în județele de șes, au ieșit la munca câmpului. Cerul e posomorît și încărcat în toată țara și un vânt puternic și rece suflă de vre-o trei zile, mai ales în Oltenia.

Discurs

rostit de d-l I. Kalinderu la deschiderea sesiunei generale a Academiei Române la 20 Martie 1907.

Onorați Colegi!

In ședința dela 23 Martie 1904, a-ți binevoit a-mi face cinstea să mă alegeți președinte al Academiei.

Hotărît, la început, să declin răspunderea ce-mi impunea generositatea d-voastră, din cauza multelor sarcini ce apăsau asupra mea, am primit totuși, asigurându-vă că voiu pune toată dragostea și toată căldura, pentru a fi vrednic de încrederea ce-mi arătați.

Știam cât este de grea această misiune, dar eram încredințat că-mi va fi ușurată tot de d-voastră, prin un concurs unanim și atât mai eficace, cu cât se întemeia pe o armonie mai desăvârșită între noi.

Primind dar președinția în această speranță, sunt fericit că vă pot exprima astăzi mulțumirile mele călduroase pentru sprijinul ce mi-ați dat, grație căruia s'au putut introduce unele schimbări spre mai bine în viața și funcționarea instituțiunei noastre.

In sesiunea de acum se împlinesc 3 ani de atunci, și urmează să alegem un nou președinte, potrivit statutelor cari prevăd la art. 15, că un membru nu poate fi reales pentru această demnitate mai mult de 3 ani consecutivi.

Inainte de a procede la lucrări, să-mi dați voie, onorați colegi, să v'arăt chestiunile, cari ne-au preocupat mai mult în acest interval de timp.

Intâiu, am căutat să înmulțim ședințele publice în cari luăm contact cu lumea de afară; tot așa publicațiunile cari alcătuesc partea cea mai însemnată a activității Academiei.

Intru cât am isbutit se vede din Anale, cari înregistrează în anul prim și al doilea un număr destul de mare de ședințe publice. In urmă ele s'au împuținat, scăzând mai ales comunicările colegilor noștri corespondenți, cari sunt mai aproape de noi și pot colabora într'o măsură mai mare la ajungerea scopului Academiei: Cultura limbei române, a istoriei naționale, a științelor și a frumoaselor arte.

De altă parte, nu toți colegii noștri ne-au transmis textul comunicărilor. Unii ne-au dat numai resumate, de multe-ori foarte scurte, așa cum sunt publicate în »Monitorul Oficial«.

La unele din ședințe, puține la număr, și mai cu seamă la cele publice, au asistat și câțiva din colegii dela Iași, în urma măsurei ce se luase de a li se înlesni venirea la București.

Am propus această înlesnire, atât în dorința de a ne vedea mai des și a ne chibzui asupra diferitelor chestiuni, cât și pentru a se putea lucra cât mai mult în secțiuni.

In interesul Academiei, să sperăm că această participare va fi pe viitor cât mai vie. Fac asemenea urări și pentru participarea în număr mare a colegilor noștri onorari și corespondenți. In scopul acesta s'a luat chiar dispoziția de a-i învita la toate ședințele publice prin adrese personale.

In aceeași dorință de a se desvolta autoritatea morală a instituției noastre, ziceam acum doi ani, că ar fi bine ca persoanele străine de Academie, să poată nu numai să publice lucrări în Anale, ci să facă și cetire în ședințele publice. Mai ziceam că în acest chip s'ar înlesni multor tineri savanți prilejul de a se face cunoscuți și mai cu seamă de a se devota studiului lor, iar Academia ar putea să-i aprecieze mai bine în vederea alegerei de membri. Regulamentul s'a modificat în acest sens, dar cu regret n'am avut până acum asemenea cetiri.

S'a mai schimbat regulamentul în privința împărțirei și acordărei premiilor, cari, chiar în această sesiune, se vor decerne după nouăle dispozițiuni. Această prefacere ni-s'a părut mai grabnică pentru a putea da secțiunilor o autonomie care să ofere deplină garanție tuturor scrierilor

Am fi dorit să mai întroducem o modificare, de natură a ne permite să dăm nu numai premii și burse, ci și ajutoare pentru studii și diferite cercetări speciale începute de persoane competente, dar cari nu pot fi isprăvite din lipsă de mijloace. Aceasta nu s'a putut face, fiind-că mai toate fondurile au o destinațiune anumită, de la care nu ne putem abate, căci ar însemna să călcăm voința generoșilor testatori. Avem însă fondul fericitului Adamachi, al cărui testament mi se pare că nu se opune la o astfel de schimbare, în ce privește științele. Ar fi de dorit ca comisiunea acestui fond, care urma să se ocupe de această modificare în anul trecut, s'o examineze și s'o supună în sesiunea de față plenului spre deliberare.

A mai fost vorba de tipărirea într'o limbă străină, în cea franceză, a unui resumat al lucrărilor Academiei, fie într'un buletin special, fie în broșuri. Fiind-că nu s'au putut găsi fondurile necesare pentru scoaterea unui buletin regulat, ne-am mărginit la publicarea rapoartelor d-lui secretar general, care au îngăduit străinilor să cunoască activitatea noastră. Mulți din cei cărora s'au trimis, au răspuns de primire apreciind în oarecare cunoștință de cauză ființa și lucrările academiei noastre. Asemenea s'au publicat în unele reviste și ziare străine, dări de seamă și articole de informațiuni.

»Journal des Savants« din Paris spune chiar, că datorează informațiunile sale acestor rapoarte.

Să sperăm că vom putea publica în curând un buletin regulat, căci academia numără ca membrii onorari și corespondenți mulți bărbați eminenți, cari nu ne cunosc limba, dar față de care avem nu numai datoria, ci și interesul de a-i ține în curent cu activitatea noastră.

Alte instituțiuni și societăți de științe au astfel de buletine.

De exemplu la noi societatea de științe din București și universitatea din Iași. Despre cea dintâiu am vorbit acum doi ani, iar în analele celei din urmă se publică în franțuzește, nu numai lucrări ale profesorilor facultăței de științe, ci și a celor cari au trecut printr'ânsa. Insemnătatea lor a făcut ca buletinul să fie prețuit în streinătate și chiar să se ceară de reviste speciale, voia de a reproduce unele articole.

(Va urma.)

ȘTIRILE ZILEI.

— 28 Martie v.

Adoptarea ortografiei Academiei. »Monitorul Oficial« al României, publică decretul regal prin care ortografia Academiei Române se declară oficială și obligatorie și va fi singura întrebuințată de toate autoritățile în publicațiunile și corespondențele lor.

Sinodul protopresbiteral al tractului Bran în ședința sa de eri, 27 Martie v., — precum ni se scrie — a protestat și el contra proiectului de lege al actualului ministru, aderând la Memorandul episcopatului român gr. or.

Congres internațional al pressei. Biuroul central al asociațiunei pressei a convocat congresul internațional pentru luna Septemvrie la Bordeaux.

Președintele Justh și steagul croat. In timpul ședinței de Luni a camerei, președintele camerei Justh a dat ordin să se ia jos de pe clădirea parlamentului steagul croat, deoarece acum se desbate proiectul de lege școlar, o chestiune internă a Ungariei. După lege steagul croat are să fie arborat lângă cel unguresc, numai când se tratează chestiuni comune ungaro-croate. Croații au trimis îndată la Budapesta pe deputatul Lupilo, care a protestat, zicând că în afară de proiectul camera discută și propuneri și proiecte de interes comun. Justh care s'a bucurat, că poate delătura măcar pe cât-va timp steagul croat, a trebuit în cele din urmă să-și retragă porunca și să-l lase să fâlfâie lângă cel unguresc și în timpul desbaterei proiectului lui Apponyi.

Promoțiuni. La universitatea din Cluj au mai fost promovați următorii tineri români: d-nii A. Ciurdar, D. Marta și Mihail Spăriosu.

Reducerea frecventanților școalei de războiu. Din Viena se anunță, că șeful actual al statului major general a dispus printr'o ordonanță dată în Ianuarie a. c. să se reducă numărul frecventanților școalei de războiu. Să credea că aceasta reducere, prin care se întroduce reforma plănuită a școalei de războiu, se va face numai la începutul anului viitor. Pe neașteptate însă s'a dat de știre Sâmbăta trecută oficerilor, cari frecventează școala de războiu din Viena, că 36 dintre ei vor trebui să părăsească imediat școala, pe când asupra rămânerei altor 50 de ascultători va avea să decidă conferența profesorilor în Iunie a. c. Această bruscă procedere a costat deja o victimă. In noaptea de 6 spre 7 Aprilie s'a impușcat frecventantul din anul al doilea al școalei ces. și reg. de războiu, sublocotenentul Ludwig Taglieber. Motivul faptei lui sinistre se zice că a fost eschiderea lui din școala de răsboiu și deprimarea morală ce l'a cuprins în urma aceasta.

Necrolog. *Gustav Hedwig*, bine cunoscut publicului din Brașov ca vechiu cassier al teatrului de aici a repausat Sâmbătă în etate de 61 de ani. El a fost unul din fii lui Johann Hedwig, care a compus imnul săsesc »Siebenbürgen, Land des Segens«.

Catolicii englezi și americani supărați pe Papa. Ziarul »Frankfurter Zeitung« află din Roma că catolicii din Anglia și Statele-Unite sunt foarte supărați ba încă excitați din cauză că în conzistoriul ce se va ținea la 15 Aprilie st. n. Papa va conferi purpura numai unor episcopi italieni și unuia belgian. Catolicii anglo-saxoni au adresat Vaticanului un memoriu, în care se spune că afară de catolicii din Anglia sunt 25 milioane de catolici în America-de-nord și trebue să se țină samă de ei la numirea nouilor cardinali, cu atât mai mult cu cât catolicii anglo-saxoni nu sunt în religiune mai puțin zeloși decât catolicii italieni.

Concentrare de trupe în Basarabia. Din Basarabia vin știri că din cauza temerilor de răscoale au fost concentrați 32 de mii de cazaci.

Femei — deputați în Finlanda. Rezultatele definitive ale alegerilor pentru dieta finlandeză sunt: 80 de social-democrați, 58 de vechi finezi, 25 de juni finezi, 24 membri ai partidului popular suedez, 11 agrarieni, 2 membrii ai partidului muncitorilor creștini. Printre aleși sunt și *19 femei din partidul socialist.*

O nouă societate macedo-română. Românii macedoneni din Bitolia, Târnova și Magarova s'au întrunit Luni în localul societății de cultură macedo-română din București în număr de peste o sută și au declarat înființată societatea »Filistera« cu scop național și de binefacere. Președintele de onoare a fost proclamat d-l Dinu N. Mihail, proprietar din Craiova.

Teatru german. Mult interesanta piesă »*Drei Erlebnisse eines englischen Detektivs*«, de Schönthan s'a jucat aseară cu'n deplin succes. Rolul principal al piesei (detectivul Scherlok Holmes) l'a avut d-l *Viebach*, care a fost la înălțime și neîntrecut. Dintre celelalte puteri mai bune amintim pe d-ra Eulitz care asemenea s'a distins mai cu seamă în actul ultim, unde cu multă finețã și eleganță a făcut pe baronița franceză. Piesa a fost viu jucată și ansamblul ei mult mulțămitor. Mâne Joi »Hamlet« de Schakespeare.

ULTIME STIRI.

Ședința de azi a dietei.

— Raport telefonic al „Gaz. Trans." —

Incidentul Vaida. — Mare scandal.

In ședința de astăzi n'a vorbit nici unul dintre deputații naționaliști în chestiunea proiectului Apponyi. Causa a fost că camera s'a ocupat timp îndelungat cu *incidentul Vaida.* In decursul ședinței a fost o agitațiune ne mai pomenită.

Inainte de ordinea zilei a luat cuvântul dep. Dr. *Al. Vaida*, pentru ca să se explice. Aceasta i-s'a făcut aproape imposibil, deoarece deputații maghiari s'au purtat cu-o intoleranță ne mai pomenită față de orator, lărmuind și vociferând, încât deabea se puteau auzi cuvintele lui Vaida. Ba unii dintre deputații unguri nici nu voiau să-l lase să vorbească.

Dep. Vaida a vorbit din banca întâiu. Explică cele zise de dânsul în vorbirea de alaltăeri. Zice că n'a fost condus de nici un gând rău față de Maghiari. Cere camerei scuzele sale și declară că se va supune hotărârilor ei.

Făcându-se liniște președintele Justh declară, că nu poate primi pe deplin scuzele lui Vaida și propune *să i-se voteze blam protocolar.*

Procedându-se la votare, aproape toți deputații prezenți votează *pentru a se da lui Vaida votul de blam.* Asupra dep. naționalist Skitsak, care votează contra, deputații maghiari dau năvală, voind să-l înhațe. Numai intervențiunei ministrului Apponyi este a se mulțumi, că bătăușii nu-și pot esecuta planul lor rușinos.

Ședința se suspendă pe 10 minute.

După redeschiderea ședinței vorbește un deputat constituțional timp de $^1/_4$ de oră pentru proiectul Apponyi. Apoi se cere ședință secretă.

Ședința secretă.

In ședință secretă, care a durat cam 30 de minute, a luat cuvântul dep. *Hollo*, care declară că nu e mulțumit cu scuzele prezentate de dep. Vaida și cere să se ia măsuri mai riguroase față de Vaida.

Dep. Dr. St. *Pop* roagă camera să fie mulțumită cu declarațiunile lui Vaida. Nici dânsul nu aprobă cele susținute de Vaida în discursul său de alaltăeri, recunoaște greșala lui Vaida, dar roagă camera să nu facă caz așa de mare din acest incident.

Ministrul *Apponyi* declară că din punct de vedere juridic, el ține incidentul de încheiat și zice că dacă ar fi el în locul lui Vaida, atunci și-ar depune mandatul.(?!) Dep. *Ugron* e de părere să nu se mai facă nici un pas în chestia aceasta și să se declare incidentul de închis. Camera hotărește în acest sens.

La orele 12$^1/_4$ se redeschide ședința. Vorbesc trei deputați ai coaliției pentru proiectul Apponyi. Terminând, contele *Bethlen* (koșuthist) își desfășură interpelarea sa în chestia mișcărei iridentiste (?!) a Românilor din Ungaria. Bethlen vorbește cu o rară patimă și vehemență și acuză între aplausele șoviniștilor pe Români de trădare de patrie.

La orele 3 ședința se încheie.

*

Cluj, 10 Aprilie. Studentul Șerban deținut la adunarea din Fildul de jos a fost eliberat. Solgăbirul din Hidalmas l'a condamnat la 15 zile arest și 100 coroane amendă pentru adunare nepermisă. Șerban a apelat contra acestei sentințe.

București, 10 Aprilie. Ministeriul de răsboiu a ordonat desconcentrarea concediaților și reserviștilor, cari fuseseră mobilisați cu ocazia răscoalelor.

Atena, 10 Aprilie. Discursurile rostite de către regele Greciei și regele Italiei la prânzul de gală de eri au fost foarte cordiale.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons. interim.: Victor Branisce

M.Fr.Wilk jun.& Comp.
Codlea (Comitat Brassó.)
PREMIAT CU MEDALIA D'AUR 1906
PLANTATIUNE NOUĂ DE GRĂDINĂ
CATALOG PRINCIPAL GRATIS.

ATELIER DE GARDEROBE ELEGANTE PENTRU DOMNĪ

după măsură.

Executarea foarte fină.
Potriveală fără cusur.

Mare asortiment de

N O U T Ă Ț I

moderne, de stofe indigene și din streinătate.

J. LISCHKA,
Brașov, Strada Vămii nr. 21.

Concurs.

„SĔLĂGIANA", institut de credit și economii în **Jibou** (**Zsibó**) publică concurs cu termin de 25 Aprilie n. pentru **ocuparea postului de oficial** împreunat cu un salar de K 1000·— care cu 1 Iulie c. să va ridica la K 1200·— anual.

Reflectanții au să dovedească, că au absolvat vre-o școală comercială, eventual și praxa de până acuma, și că posed pe deplin limba română și maghiară.

Alesul după serviciul de un an va fi definitiv cu dreptul la tantiemă și penziă

Postul e de a să ocupa imediat după alegere.

2804,1—1. Directiunea.

Tusă!

Cine nu se îngrijesce de tusă pĕcătuesce contra sa.

Caramelle de piept
ale luj Kaiser
cu 3 bradi

(26—32.)

probate de medicĭ și recomandate contra tusei, răcelei, guturaiului. *4512* recunoscințe dovedesc efectul minunat al acestei medicinĭ. — Un pachet costă 20 și 40 fileri și se află la farmaciile: în Brașov *V. Roth, E. Kugler, Frid. Jekelius, Franz Kellemen, Julius Hornung, H. G. Obert, W. Klein, Fried. Stenner, Eug. Neustädter.*

Se caută
Agenți
și representanți locali pentru vânzarea de
Rolete de lemn și Jalusi
cu povision mare.
Ernst Geyer, Braunau, Böhmen.
(2793,4—10.)

Droguerie medicinală

a lui
C. H. NEUSTÄDTER,
BRAȘOV. Strada Porții Nr. 15 (Casele Altstädter).
Magazinul cel mai bogat și bine asortat în Brașov.

Drogue, Chemicali.
Pudre și *Parfumuri franțuzești.*
Articole pentru *frumsețe, Manicure.*
Perii pentru dinți pĕr și haine. *Apă de păr și de gură.*
Toate *articolele de* **toaletă.**
Pansamente, mărfuri de *gumă*
Irrigatoare Aparate de *Inhalație* și de *photografie* cu articole necesarii. *Untură de pește* albă și galbue. *Săruri minerale* pentru baiă. *Ceai.* Făină lactată *Nestle, Kufeke, Theinhard. Uleiuri eterice, esențe* pentru *Rum, liquoruri* etc.
Cadouri frumóse pentru Crăciun și Anul nou.
Zilnic expediție cu poșta.

Napoleondori.	„	18.94	„	19 —
Galbeni	„	11.20	„	11.45
Mărci germane	„	117.20	„	117 3

Lire turcesci	„	21.50	„	21.6
Scris. fonc. Albine 5%		100.—	„	101
Ruble Rusesci	„	2 53		[illegible] 8

La Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov.

Important pentru vêndĕtorii de cărți prin orașe și têrgurĭ
este cartea de rugăciune
„Lauda lui Dumnedeu"

pentru credincioșii de religiunea ortodoxă română, cuprindĕnd rugăciunĭ de diminéța și de séră, la sfânta Liturgie, la taina mărturisirei, precum și la alte multe rugăciunĭ folositóre 56 la numĕr pe 255 paginĭ, format octav mic.

Acésta carte de rugăciunĭ artistic legată este prima la Românĭ, carĭ până acuma se închinau din cărțĭ subred legate și ordinare. Acuma nu trebue sĕ stăm în privința acésta mai prejos de cărțile de rugăciune ale celorlalte naționalitățĭ. Prin cartea de rugăciune *„Lauda lui Dumnedeu"* s'a făcut Românilor un însemnat serviciu, căci ea este o carte de rugăciune frumósă și se póte căpĕta în diferite legăturĭ dela mai simple până la mai luxóse și tóte în preț fórte moderat.

Prețul lor este:

	Cor. b.
Legătură trainică négră și aurită cu séu fără chip sfânt	—.90
Imit. de fildes în alb séu negru	1.60
„ „ „ cu încheietóre	1.80
„ „ „ cu cadriu argintat și închidĕtóre	2.10
Imit. de fildes cu catifea și închietóre	2.65
„ „ „ cu catifea și podóbă mai mare	3.10

Vîndĕtorii de cărți primesc un rabat mai considerabil.

Tot asemenea atragem atențiunea publicului asupra *„Cartei de rugăciune" întocmite de protopresbiterul Calistrat Coca* cu aprobarea consistorului episcopesc ortodox-oriental din Cernăuți, care carte format mic octav, cuprindĕnd asemenea tóte rugăciunile nóstre folositóre ar fi cea mai potrivită carte de rugăciune pentru toțĭ școlarii.

Prețul acestei cărțĭ:

In pânză négră . . . . cor. 1.—
„ „ „ ceva mai luxósă . . . . cor. 1.20
„ „ „ format ceva mai mare . . . . cor. 1.40

Tóte acestea se pot procura prin Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov, unde au sĕ se adreseze și vêndĕtorii.

Cursul la bursa din Viena.
Din 9 Aprilie n. 1907.

Renta ung. de aur 4%. . .	112 35
Renta de coróne ung. 4% . . .	94.50
Impr. căil. ter. ung. în aur 3½% .	83 —
Impr. căil. fer. ung. în argint 4% .	94.30
Bonurĭ rurale croate-slavone .	95.45
Impr. ung. cu premii	198.—
Losurĭ pentru reg. Tisei și Seghedin .	147.75
Renta de hârtie austr. 4²/₁₀ . .	98 60
Renta de argint austr. 4²/₁₀ . . .	98.50
Renta de aur austr. 4%	117 40
Renta de coróne austr. 4% . . .	98 65
Bonurĭ rurale ungare 3½% . . .	88.70
Losurĭ din 1860	151 35
Acțiĭ de-ale Băncei ung. de credit	1774 —
Acțiĭ de-ale Băncei austr. de credit	776 75
Acțiĭ de-ale Băncei austro-ung. .	664.50
Napoleondorĭ.	19 15
Mărcĭ imperiale germane .	117 75
London vista	241 60
Paris vista	95 57½
Note italiene	95·42½

Cursul pieței Brașov
Din 10 Aprilie n. 1907.

Bancnote rom.	Cmp.	18.94	Vend.	18 96
Argint român	„	18 [illegible]	„	18 84

La tipografia și librăria A. Mureșianu
se pot procură următoarele:

	C. b.
Ivanovicĭ: Valurile Dun. Vals.	—.36
Fába F. C.: Potpouriu din melodiĭ nation. rom.	—.70
„ Concordia Vals . . .	—.50
„ Victoria-Quadril . .	—.40
„ Harmonia-Quadril . .	—.4
Porumbescu: Baladă pentru violină cu acompaniare de pian	2 1.
„ Potpouriu din opereta „Craiu nou" . . .	50 2.—
„ Uvertură din opereta „Craiu nou" . .	1.50

Biblioteca populară „Minerva".

Nr. 1, 2 și 3: „Istoria populară a Românilor
Nr. 4: „Cântarea României".
Nr. 5: „Istoria populară a Literaturei Române".
Nr. 6: Revoluția lui Tudor Vladimirescu".
Nr. 7: Pierderea Basarabiei".
Nr. 8: Unirea principatelor și domnia lui Cuza".
Nr. 9: Mihail Cogălniceanu.
Nr. 10: Vasilie Alexandri.
Nr. 11: Stefan cel mare.
Nr. 12—13: Mihaiu Viteazul.
Nr. 15: „Răpirea Bucovinei".
Nr. 16: „Cum sĕ ne crescem copii".
Nr. 17: „Păstrarea sănĕtății".
Nr. 18: „Ce sĕ cetim".
Nr. 19: „10 Maiu".
Nr. 20, 21 și 22: „Rĕsboiul Românilor pentru neatêrnare".
Nr. 23: Veniamin Costachi.
Nr. 24: Aritmetica.

Prețul fie-cărui numĕr 15 banĭ.

Biblioteca musicală:
Note pentru voce și piano.

Nr. 1: „Deștéptă-te Române".
Nr. 2: „Luna dórme".
Nr. 3: „Aoleo!"
Nr. 4: „Suspine crude".
Nr. 5: „Cât te-am iubit".
Nr. 6: „Călugărul din vechiul schit".
Nr. 7: „Pentru tine Iano".
Nr 8: „Două fete spală lână".
Nr. 9: „Ce te legenĭ codrule".
Nr. 10: „Steluța".
Nr. 11: „Cucuruz cu frunza 'n sus".
Nr. 12: „Fetițo din acel sat".
Nr 13: „Popa dice că nu bea".
Nr. 14: „Inimióra mea".
Nr. 15: „Am un leu și vréu sĕ-'l beau".
Nr. 16: „Pasĕre galbină 'n cioc".

Fie-care numĕr 20 banĭ.

Gazeta „Transilvaniei" cu numĕrul à **10 fil.** se vinde la zaraful **Dumitru Pop**, la tungeria, de pe parcul Rudolf și la **Eremias Nepoții.**